

La Unió Europea serà política o no serà

A Europa li falta integració política, tant en clau interior com energètica i exterior. En el món globalitzat en què vivim, aquesta integració, per difícil que sigui, no és una opció; és una necessitat. És, a més, la millor garantia per defensar la llibertat i la seguretat de ciutadans i empreses europees.

Seixanta anys de construcció europea ens han situat en un escenari molt diferent del que hi havia a Europa en els llunyans anys 50 del segle passat. D'una Europa en què els estats exercien les relacions internacionals basant-se en la força, sovint amb guerres, s'ha passat a una Unió Europea formada per 28 estats membres on la pau, la solució pacífica dels conflictes, la democràcia, l'economia de mercat, la llibertat, el respecte dels drets humans i de les minories i la tolerància en són les principals virtuts.

En concret, avui tenim, pel que fa a l'economia, una zona euro, de 18 estats, amb una moneda única i política monetària conjunta, amb voluntat d'anar avançant en coordinació fiscal, control pressupostari i, fins i tot, amb passes sòlides cap a una unió bancària. Tenim també un mercat interior de tots els estats membres, amb 500 milions de ciutadans, que té un producte interior brut (PIB) més gran que el dels Estats Units, i conforma l'àrea econòmica més gran del planeta, amb una aportació del 25% del que produeix el món.

I pel que fa a la política, avanços en polítiques internes, però amb evidents mancances pel que fa a la política exterior i de defensa. I és aquest aspecte el que representa la debilitat més gran de la Unió Europea. A part de solucionar, com a prioritat immediata, els problemes ocasionats per la crisi econòmica, que ha afectat de ple la capacitat econòmica i el deute de la ciutadania, de les empreses i els estats, la UE també ha d'afrontar aspectes més de fons que són bàsics per a la seva eficàcia i, fins i tot, per a la seva supervivència. Un dels problemes és el dèficit democràtic, en el sentit que hi ha representants d'algunes institucions de la Unió Europea que no són elegits directament pels ciutadans, els quals, a més, sovint perceben el que emana de Brussel·les com a llunyà. La solució fóra que totes les institucions de la Unió Europea tinguessin alguna manera democràtica d'eleger els seus dirigents (ara només la té el Parlament Europeu, que es renovarà en les eleccions del proper 25 de maig) i, per altra part, incrementar la comunicació en clau europea, ja que sovint les notícies que ens arriben ho són en clau estatal, nacional o local i la idea d'Europa s'esvaeix, i contribueix a dificultar la consolidació d'un sentiment, d'un *demos* europeu que és del tot necessari si volem una Unió Europea forta i influent.

Per altra part, el que falta és la integració política, tant en clau interior, avançant en polítiques comunes, especialment en aspectes estratègics que encara estan en mans dels estats, com són la immigració (la UE ha d'afrontar amb una política comuna la penosa realitat que veiem al sud d'Europa i fer entendre als estats membres del nord que també és el seu problema, com també ho són per als estats del sud les migracions asiàtiques que arriben per altres indrets d'Europa) i també la política energètica, que és un element geoestratègic de primer ordre, com hem vist en la crisi d'Ucraïna, per la dependència energètica

En aquests moments, encara està per resoldre quin és el telèfon d'Europa, per si volen trucar des dels d'EUA, la Xina o d'altres estats importants del planeta

que estats de la UE, especialment els del nord, tenen de Rússia.

I, més important que les polítiques internes, en clau exterior, la UE ha de fer un pas ferm cap a la integració política, en el marc de la política exterior, de seguretat i defensa, actualment, com sabem, encara que amb poques competències en mans de Brussel·les. És veritat que el Tractat de Lisboa dona més poder a l'Alt Representant per a la Política Exterior, que ha de desenvolupar el Servei Exterior Europeu, i que va crear la figura del President del Consell Europeu amb caràcter permanent amb un mandat de dos anys i mig, amb possibilitat de renovar mandat una vegada. Però

la realitat és que, després de quatre anys, ni Catherine Ashton, ni Herman Van Rompuy, que són qui ostenten els dos càrrecs, respectivament, han donat un impuls significatiu a la política exterior i, a hores d'ara, encara està per resoldre quin és el telèfon d'Europa, per si volen trucar des dels Estats Units, la Xina o d'altres estats importants del planeta. I el més negatiu per a la UE és que, al no estar clar on està el poder, finalment poden acabar trucant a Angela Merkel, François Hollande o David Cameron. Això és el que s'hauria d'acabar i el camí és donar contingut polític i jeràrquic als dirigents de les institucions de la UE per sobre dels mandataris dels estats.

I pel que fa a la política de defensa, tot i disposar de l'Agència Europea de Defensa i d'avenços en coordinació militar, els exèrcits europeus segueixen sent 28, amb diferents capacitats militars, que van des de dues, França i el Regne Unit, amb capacitat nuclear, fins als exèrcits pràcticament simbòlics dels estats petits.

Amb tot, s'entén que la integració política no és fàcil perquè representa una pèrdua significativa de la sobirania dels estats membres i afecta els seus interessos diversos, però en el món globalitzat en què estem això ja no és una opció, sinó que esdevé una autèntica necessitat i és la millor garantia per defensar els interessos, la llibertat i la seguretat dels ciutadans i les empreses europees i també la manera d'influir i transmetre al món els valors de la UE.

Xavier
FERRER

Vicepresident de la comissió d'Economia Internacional i UE del Col·legi d'Economistes de Catalunya.

Doctor per la Universitat de Barcelona (UB) i diplomat en Comunitats Europees. Economista i polític.